Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

[redacted]

Vår dato: 07.05.2026
Vår referanse: [redacted]
Deres dato: 23.05.2025
Deres referanse:

Endelig vedtak - klage på vedtak i sak nr. 15.3.2025 fra Gausdal fjellstyre om utvisning av tilleggsjord - parsell [redacted] i Gausdal

Sammendrag: Klagen tas ikke til følge. [redacted] dyrkingsfelt [redacted] i Gausdal kommune utvises til [redacted] **statsallmenning**

Landbruksdirektoratet har fått oversendt klage på Gausdal fjellstyres vedtak i sak nr.15.3.2025 om utvisning av tilleggsjord i Gausdal statsallmenning.

Tilleggsjorda består av [redacted] i Gausdal statsallmenning [redacted]. I fjellstyrets vedtak i sak nr. 15.3.2025 ble dyrkingsparsellen utvist til gårde[redacted] i Gausdal kommune, ved søkerne [redacted]. Du klagde på vedtaket i e-post av 13. mars 2025.

Saken ble oversendt fra Statskog SF til Landbruksdirektoratet 23. mai 2025.

Sakens bakgrunn

I sak 43.12.2024 i Gausdal fjellstyre 10. desember 2024 ble det vedtatt at dyrkingsparsell n[redacted], er falt i det fri fordi bruken ut fra eiendommen parsellen var utvist til hadde opphørt i mer enn 5 år sammenhengende, jf. fjelloven § 22 tredje ledd nr. 2. Parsellen ble lyst ut som ledig for utvisning til allmenningsberettigede gårdsbruk i avisen GD og på fjellstyrets nettside. Det meldte seg 14 søkere innenfor fristen, og alle hadde allmenningsrett og behov for tilleggsjord. I følge NIBIO Gårdskart består dyrkingsparsellen av 78,3 dekar fulldyrka jord, 0,7 dekar produktiv skog og 22,8 dekar annet markslag. Parsellen ha[redacted], som er opplyst å være i relativt dårlig stand, på [redacted].

Landbruksdirektoratet
Org.nr: NO 981 544 315 MVA
www.landbruksdirektoratet.no
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Postadresse
Postboks 56
7701 Steinkjer, Norway
Telefon: +47 78 60 60 00

Besøksadresse
Innspurten 11d, 0663 Oslo
Løkkeveien 111-0301, 9510 Alta
Skolegata 22, 7713 Steinkjer

Fjellstyret sendte saken til Statskog og landbrukskontoret i Lillehammer-regionen for uttalelse 20. februar 2025. Statskog hadde ingen merknader til søknadene og uttalte ellers at så langt de kjenner til, er parsellen allerede inngjerdet slik at det ikke er behov for tillatelse til inngjerding fra dem.

Landbrukskontoret uttalte at de hadde foretatt en gjennomgang av eierforhold og kunne bekrefte at alle søkerne er eiere av landbrukseiendom i Gausdal kommune. Landbrukskontoret skriver at det er flere av søkerne som ut fra omsøkt dyretall og arealer har begrensede ressurser til fôrproduksjon på eget areal, men at landbrukskontoret ikke har mandat til å lage en prioritering blant kandidatene.

Ifølge fjellstyret stilte alle søkerne som driver en eller annen form for grovfôrbasert husdyrproduksjon, i utgangspunktet, på like vilkår. Det ble vurdert å foreta en loddtrekning blant disse søkerne, men etter rådføring med Norges fjellstyresamband ble den fremgangsmåten forkastet fordi fjellstyrets vedtak må være basert på en skjønnsutøvelse.

Etter en skjønnsmessig vurdering av søkerne, konkluderte Gausdal fjellstyre med at tilleggsjorda skulle utvises til [redacted] Det ble blant annet vist til at de har [redacted] de siste årene, og at en tildeling av dyrkingsparsellen til en annen eiendom ville være en svekkelse av [redacted] nåværende ressursgrunnlag.

Gausdal fjellstyre fattet følgende vedtak i sak 15.3.2025:

> «**Innstilling:**
> Med hjemmel i seterforskriftens § 20 viser fjellstyret ut parsell [redacted] dyrkingsfelt i Gausdal statsallmenning, til garden [redacted].
>
> Vilkår for overføringen:
> 1. Det utviste areal tillates bare brukt til jordbruksformål
> 2. Det utviste areal kan ikke skilles fra nevnte eiendom uten tillatelse fra fjellstyret
> 3. Dersom det utviste areal ikke er tatt i bruk etter 5 år faller utvisningen bort.
> 4. Det utviste areal kan ikke dyrkes opp videre uten kommunal godkjenning.
> 5. Det er ikke tillatt a legge røtter og stein utenfor parsellen uten særskilt tillatelse.
> 6. Utvisningen gir ikke tilgang til a sette opp bygninger på arealet.
> 7. [redacted].
> 8. Eksisterende gjerder skal holdes i god stand, eller fjernes fullstendig.
>
> **Vedtak: Som innstilling. Enstemmig**»

Din klage
Du klagde på Gausdal fjellstyres vedtak i e-post av 13. mars 2025. I klagen skriver du at du ikke syns det er riktig at fjellstyret har tatt hensyn til at [redacted] har leid jorda. Du peker på at det ikke var lov for [redacted] å leie ut denne jorda. Du mener også at [redacted] er en gård som har et godt ressursgrunnlag fra før av, og at det vil være riktigere å tildele tilleggsjorda til et bruk med

mindre ressursgrunnlag. I alle tilfelle mener du det mest rettferdige ville vært om det ble avgjort ved loddtrekning hvem dyrkingsparsellen skulle utvises til.
Fjellstyrets behandling av klagen
Gausdal fjellstyre behandlet klagen i møte 6. mai 2025. Fjellstyret skriver at klager påpeker momenter som allerede har vært behandlet i saken på fjellstyremøtet 11. mars 2025 da vedtaket om utvising ble fattet. Ifølge fjellstyret inneholder ikke klagen noen nye momenter som tilsier at fjellstyret skal omgjøre vedtaket.

På bakgrunn av dette opprettholdt fjellstyret sitt vedtak i sak 15.03.2025, og oversendte saken til Landbruksdirektoratet, via Statskog, for endelig klagebehandling.

Statskogs oversendelse av klagen
Statskog oversendte saken til Landbruksdirektoratet 23. mai 2025. Statskog skriver at fjellstyret har vurdert utvisningsspørsmålet etter vilkårene i fjelloven § 19, jf. seterforskriften § 20. De viser til fjellstyrets vedtak, og har ingen kommentarer utover det.

Landbruksdirektoratet bemerker

Fjelloven regulerer forvaltningen av statsallmenningene og grunneierrettigheter som beite, seterdrift, jakt og fiske. Fjellstyrets vedtak kan påklages til Landbruksdirektoratet, jf. fjelloven § 10 andre ledd, jf. forskrift om delegering etter fjelloven § 2 andre ledd. For vedtak om utvisning av tilleggsjord som ikke blir avgjort ved skjønn følger det også av seterforskrifta § 29, jf. § 26 fjerde ledd at Landbruksdirektoratet er klageinstans.

Etter forvaltningsloven (fvl.) § 34 kan Landbruksdirektoratet som klageinstans prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. Videre skal Landbruksdirektoratet vurdere de synspunkter klageren kommer med, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak, jf. fvl. § 33 femte ledd. Som klageinstans kan Landbruksdirektoratet selv fatte nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling, jf. fvl. § 34 siste ledd.

Klagen er innsendt innen klagefristen på tre uker, og vilkårene for å behandle klagen er oppfylt.

Rettslig grunnlag
Det følger av fjelloven § 19 første ledd at «Jordbrukarar med beiterett i statsallmenning kan – anten åleine eller saman med andre beiterettshavarar – få utvist grunn som er skikka til dyrking eller kulturbeite som tilleggsjord.» Det er nærmere bestemmelser om utvisning av tilleggsjord i seterforskriften § 20. Seterforskriften § 20 første ledd andre punktum lyder som følger: «Det er eit vilkår at dei som har beiterett godtgjer behovet for tilleggsjord. Dette kan til dømes gjerast ved å leggje fram ei driftsplan».

Det er ikke et krav om at det legges fram driftsplan, men det kan gi en indikasjon på om den som søker om tilleggsjord har et reelt behov. Det er et inngangsvilkår for å få utvist tilleggsjord at jordbrukeren «godtgjer behovet». Dersom flere bruk har et behov, må det gjøres en skjønnsmessig vurdering av søkernes behov for tilleggsjorda for å avgjøre hvem som skal få arealet utvist til seg.

Ved utvisning av tilleggsjord må det tas utgangspunkt i behovet på søknadstidspunktet.

I denne saken vurderte Gausdal fjellstyre 14 søknader om tilleggsjord. I sak nr 15.03.2025 ble det som nevnt over fattet vedtak om å utvise tilleggsjord til gården [redacted]

Landbruksdirektoratet legger til grunn at alle gårdene har beiterett i Gausdal statsallmenning.

Behovet for tilleggsjord
På gårde[redacted] i Gausdal kommune driver du med melkeproduksjon. Ifølge Gårdskart består eiendommen av 91,1 dekar fulldyrka jord, 7,3 dekar overflatedyrka jord, 18,8 dekar innmarksbeite 492,4 produktiv skog og 52,5 dekar annet markslag/bebygd osv. Du har søkt om tilleggsjorda på [redacted] i Gausdal statsallmenning [redacted].

[redacted] driver med melk- og kjøttproduksjon på gården [redacted] De har en melkekvote på [redacted]. Ifølge Gårdskart består [redacted]v 331,9 dekar fulldyrka jord, 99,2 dekar innmarksbeite, 2 363,3 dekar produktiv skog og 39,3 dekar bebygd osv. [redacted]. De anfører å ha et stort behov for grovfôr og er helt avhengig av godt grovfôr for å kunne opprettholde dagens produksjon. De bruker alt grovfôret de produserer i egen produksjon. [redacted]

Etter en vurdering av dagens situasjon på de to gårdene og de planene som foreligger, har Landbruksdirektoratet kommet til at [redacted]ar godtgjort et behov for tilleggsjord, jf. seterforskriften § 20 første ledd andre punktum.

Skjønnsmessig vurdering av hvem som skal få tilleggsjorda
Seterforskriften er hjemlet i fjelloven. I forarbeidene til fjelloven § 10, som blant annet gjelder klageinstansens kompetanse, er det klart forutsatt at utgangspunktet er at klageinstansen skal være tilbakeholden med å overprøve fjellstyrets skjønnsutøvelse[1].

Landbruksdirektoratet er derfor tilbakeholden med å overprøve Gausdal fjellstyres konkrete skjønnsutøvelse. Direktoratet må likevel vurdere om skjønnsutøvelsen til fjellstyret er forsvarlig, om det er tatt utenforliggende hensyn eller om det foreligger usaklig forskjellsbehandling[2].

I Gausdal fjellstyre sitt vedtak i møte 11. mars 2025, sak 15.03.2025, er den skjønnsmessige behovsvurderingen etter vår vurdering gjort på en forsvarlig måte. Fjellstyret har vurdert vilkårene i fjelloven § 19, jf. seterforskriften § 20, og utvist dyrkingsparsellen til gårde[redacted] som har høstet den aktuelle parsellen de siste årene og hatt den som en del av sitt ressursgrunnlag. Vi kan ikke se at fjellstyret har tatt usaklige eller utenforliggende hensyn i sin vurdering.

I klagen skriver du at du ikke syns det er riktig at fjellstyret har tatt hensyn til at [redacted]. Det

[1] Ot.prp. nr. 32 (1973-1974) s. 42.
[2] Jf. den ulovfestede myndighetsmisbrukslæren.

følger av seterforskriften § 9 og rundskriv M-1/2016 at utleie av tilleggsjord ikke vil oppfylle vilkåret «i bruk» som er en del av vurderingen av om tilleggsjorda har falt i det fri, jf. fjelloven § 22 tredje ledd nr. [redacted] utleie av dyrkingsparsellen var altså relevant ved vurderingen av om den var falt i det fri. Etter Landbruksdirektoratets vurdering er ikke [redacted] adgang/manglende adgang til å leie ut dyrkingsparsellen relevant ved vurderingen av hvem den nå skal utvises til.

Videre anfører du at [redacted] er en gård som har et godt ressursgrunnlag fra før av, og at det vil være riktigere å tildele tilleggsjorda til et bruk med mindre ressursgrunnlag. Landbruksdirektoratet viser til at vilkåret i seterforskriften § 20 første ledd andre punktum er at søkeren godtgjør behovet for tilleggsjord. Et slikt behov kan godtgjøres av både gårder med større og mindre ressursgrunnlag. Utover dette er det en del av fjellstyrets skjønnsutøvelse når det skal vurderes hvilket bruk som skal få utvist tilleggsjorda.

Når det gjelder anførselen i klagen om at det mest rettferdige ville vært om det ble avgjort ved loddtrekning hvem dyrkingsparsellen skal utvises til, viser Landbruksdirektoratet til at det skal utøves et forvaltningsmessig skjønn når fjellstyret skal fatte vedtak om utvisning av tilleggsjord. Dette følger av alminnelig forvaltningsrett. Vi kan ikke se at anførselen kan føre frem.

Landbruksdirektoratet har kommet til at både [redacted]ar godtgjort et behov for tilleggsjord. Det er etter vår vurdering ikke grunnlag for å overprøve fjellstyrets skjønnsutøvelse. Dyrkingsparsellen kan derfor utvises til gården [redacted] i Gausdal kommune.

Vedtak: Landbruksdirektoratet tar ikke klagen til følge. Gausdal fjellstyres vedtak i sak nr. 15.03.25 stadfestes.

Dette innebærer at [redacted] i Gausdal statsallmenning ([redacted]) er utvist til [redacted]

Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Dette er et endelig vedtak som ikke kan påklages, jf. fvl. § 28.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Kristine Hovind Bøhnsdalen
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:
[redacted]

Kopi til:

Gausdal Fjellstyre	Vestringsvegen 4	2651	Østre Gausdal
Statskog Sf	Postboks 63 Sentrum	7801	Namsos

[redacted]

[redacted]